

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ

АРХЕОЛОГІЯ
І ДАВНЯ ІСТОРІЯ
УКРАЇНИ
Випуск 9

2012
КИЇВ

ІСТОРІЯ АРХЕОЛОГІЇ:
ДОСЛІДНИКИ
ТА НАУКОВІ ЦЕНТРИ

АРХЕОЛОГІЯ І ДАВНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Наукова серія з проблем археології та давньої історії

Серія присвячена публікаціям досліджень з археології та давньої історії України. Висвітлюються питання соціально-економічного розвитку та культурних зв'язків населення України у кам'яному та мідно-бронзовому віках, сторінки з історії киммерійців та скифів, матеріальна та духовна культура античних греків у Північному Причорномор'ї, етногенез та рання історія слов'ян, розвиток давньоруських міст і сіл. Видаються нові археологічні матеріали, розвідки з історії археології та архівні джерела.

Для археологів, істориків, краєзнавців, учителів історії, студентів історичних факультетів, усіх, хто цікавиться давньою історією України.

Серия посвящена публикациям исследований по археологии и древней истории Украины. Освещаются вопросы социально-экономического развития и культурных связей населения Украины в каменном и медно-бронзовом веках, страницы по истории киммерийцев и скифов, материальная и духовная культура античных греков в Северном Причерноморье, этногенез и ранняя история славян, развитие древнерусских городов и сел. Издаются новые археологические материалы, разведки по истории археологии и архивные источники.

Для археологов, историков, краеведов, учителей истории, студентов исторических факультетов, всех, кто интересуется древней историей Украины.

A series is devoted to publications of investigations on archaeology and ancient history of Ukraine. Questions of social and economic development and cultural relations of the population of Ukraine in the Stone and Copper-Bronze Age, pages of Cimmerian and Scythian history, material and spiritual culture of antique Greeks in Northern Black Sea Coast, ethnogenesis and early history of Slavs, development of the Ancient Russian cities and villages are under observing. New archeological records, survey on history of archaeology and archival sources are being published.

This series is intended for archeologists, historians, regional specialists, teachers of history, students of historical departments and for all who is interested in ancient history of Ukraine.

Засновник та видавець
Інститут археології
Національної Академії наук
України

Свідоцтво
про реєстрацію ЗМІ
КВ № 17659-6509Р
від 29.03.2011

Адреса редакції:
Україна, 04210, Київ 210,
просп. Героїв Сталінграда, 12
Тел.: (+380-44) 418-61-02
Факс: (+380-44) 418-33-06
E-mail: korvin@iananu.org.ua

Затверджено до друку
Вченою Радою
Інституту археології
НАН України
18.09.2012, протокол № 7.

Усі матеріали рецензовано

Дизайн обкладинки:
ПАНИКАРСЬКИЙ А. В.
Літературний редактор:
ЧЕРНОВОЛ І. В.

Рисунки:
авторські
Комп'ютерна верстка:
ПАНИКАРСЬКИЙ А. В.

Усі права застережено.
Передрук можливий
зі згоди редакції
та авторів статей

ISSN 2227-4952

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ТОЛОЧКО П. П.
(голова)
академік НАН України

ІВАКІН Г. Ю. (заступник голови)
член-кореспондент НАН України

КОРВІН-ПІОТРОВСЬКИЙ О. Г.
(відповідальний секретар)
кандидат історичних наук

ЗАЛІЗНЯК Л. Л.
доктор історичних наук

ОТРОЩЕНКО В. В.
доктор історичних наук

СКОРИЙ С. А.
доктор історичних наук

КРИЖИЦЬКИЙ С. Д.
член-кореспондент НАН України

КОЗАК Д. Н.
доктор історичних наук

МОЦЯ О. П.
член-кореспондент НАН України

© Інститут археології НАН України, 2012

Підписано до друку 21.09.2012. Формат 60 × 84^{1/8}.
Гарн. Century Schoolbook. Папір офс. Друк офс. Ум.-друк. арк. 42,1.
Обл.-вид. арк. 43,9. Тираж 300 екз. Зам. № 18.

Друк: ПП «Видавництво «Стародавній Світ»

Свідоцтво про внесення до Держреєстру
суб'єкта видавничої справи
серії ДК № 4035 від 07.04.11

ЗМІСТ

ПРЕДИСЛОВИЕ	7
AD MEMORIAM	
CURRICULUM VITAE	8
АЛЕШО О. Федір Кіндратович Вовк як антрополог	10
НОСІВ Ан. Проф. Хв.К. Вовк — як етнограф	14
СТЕБНИЦЬКИЙ П. До біографії проф. Хв.К. Вовка (Волкова).	17
ЧИКАЛЕНКО Л. Хведір Кіндратович Вовк як передісторик	21
СТАТТІ	
БЕГУНОВА В. В. Из истории археологических исследований на Смядыни в Смоленске	26
БЕССУДНОВ А. А., ЗАХАРОВА Е. Ю. ЛОИИМК – ЛОИА АН СССР и археологическое изучение Верхнего Подонья (по результатам исследований В. П. Левенка)	31
БЕССУДНОВ А. Н. Об эффективности сотрудничества археологов и липецких краеведов (из архивного наследия В. П. Левенка)	35
БІЛАС Н. М. Археологічна освіта у Львівському університеті: здобутки минулого, завдання сьогодення.	38
БІЛАС Н. М., ТИМЕЦЬ І. В., ЦЕЛУЙКО О. П. Сучасний краєзнавчий музей та археологія: шляхи співпраці та взаємодопомоги.	45
БУЙСКИХ С. Б. А. В. Бураков – исследователь Причерноморских древностей Украины.	51
БУЛИК Н. М. Наукове товариство імені Шевченка та археологічні студії на Заході України до Першої світової війни	58
БУРДО Н. Б. Личностный фактор в исследовании проблемы трипольского домостроительства.	68
ВДОВИН А. С., МАКАРОВ Н. П. Николай Константинович Ауэрбах в студенческие годы (1910—1914 гг.)	78
ВІДЕЙКО М. Ю. Організаційний експеримент: Трипільська комісія	84
ЕНЕА S.-C. Romanian prehistoric archaeology, between tradition and innovation	93

КИТОВА Л. Ю.	
Деятельность учеников Ф.К. Волкова в Сибири: 1920-е гг.	103
КЛЮЧЕНОВА І. М.	
Археологічні дослідження на Луганщині 20—30 рр. ХХ ст.	108
КОВАЛЬОВА І. Ф.	
Дніпрогесівська археологічна експедиція 1927—1932 рр.	113
КОЗЛОВСЬКИЙ С. К.	
Польські українці і українські поляки у львівській археології 1905—1945 років.	116
КОЛИБЕНКО О. В.	
Українська спадщина Гната Стеллецького.	123
КОНТА Р. М.	
Федір Вовк та його внесок у розвиток етнології: сучасна вітчизняна історіографія кінця ХХ століття.	131
КОРВІН-ПІОТРОВСЬКИЙ А. О.	
Становлення археологічного картографування в Україні (ХІХ — початок ХХ ст.)	135
КУЗЬМИЩЕВ А. Г.	
Археологические исследования Э.Р. фон Штерна: Березань, Тира, Петрены	139
ЛАСІНСЬКА М. Ю.	
Дослідження археологічних пам'яток Нижнього Побужжя науковим загалом Південної України у першій третині ХХ ст.	148
ЛИТВИНЕНКО Р. О.	
Новобудовна археологія в Донбасі: етапи, дослідники, досягнення	155
ЛОЗНИЦЯ Т. В.	
Ходосівський археологічний комплекс як дослідницький осередок	160
ЛЯШКО С. Н.	
Археологическая справочная биографистика как способ научной коммуникации	165
МЕЛЬНИКОВА О. М.	
Археологическая журналистика и институционализация археологии в российской провинции	170
МУЗИЧКО О. Є.	
Одеський осередок археологічної педагогіки наприкінці ХІХ — 20-х роках ХХ ст.	177
НАУЛКО В. І.	
Епістолярна спадщина Ф.К. Вовка — важливе джерело наукових знань	181
НАУМОВ А. Н., НАУМОВА Т. В.	
Археологическое краеведение в тульском крае в 20—30-е гг. ХХ в.	186
НЕПОМНЯЩИЙ А. А., АКИМЧЕНКОВ В. В.	
Из истории археологических исследований крымских музеев в 20-е гг. ХХ в. . . .	192
НІМЕНКО Н. А.	
Археологічні дослідження на Сумщині у контексті становлення та розвитку Роменського краєзнавчого музею у 20-х роках ХХ ст.	195
ПАЛИЕНКО С. В.	
История археологии в Украине и России: основные тенденции и проблемы	200
ПІЧКУР С. С.	
Археологічна освіта в Києві у другій половині ХІХ — на початку ХХ століття . . .	208
РАДІЄВСЬКА Т. М.	
Археологія у науковому доробку Хведора Вовка, матеріали його досліджень у зібранні Національного музею історії України	213
RICHARD N.	
Volkov in France: Cultural Transfers in Anthropology and Prehistoric Archaeology at the end of the 19th Century	220
САМОЙЛЕНКО Л. Г.	
Создание кафедры археологии и музееведения в Киевском университете	228
СВЯЩЕНКО З. В., СКРИПНИК О. М.	
Археологія у вивченні історії Уманщини	235

СЕГЕДА С. П.	
Антропологічний доробок Ф. Вовка: сучасний погляд	240
СМИРНОВ А. С.	
Письмо князя Долгорукова из Киева (первые посещения Трои российскими подданными)	245
СОКИРСЬКА В. В.	
Внесок Григорія Юхимовича Храбана у розвиток археології України	251
СОХАЦЬКИЙ М. П.	
Готфрид Оссовський — дослідник трипільської культури Тернопільщини	257
СТАВИЦЬКА А. В.	
Київський археологічний інститут як навчально-наукова корпорація	263
СТАНІЦИНА Г. О.	
З історії Наукового архіву Інституту археології НАН України	268
СТАРКОВ В. А.	
Федір Вовк та родина Чикаленків: відносини крізь призму обопільного листування.	277
СТРУКУЛЕНКО А. С.	
Новобудовні археологічні експедиції 70—90-х рр. ХХ ст. та їх внесок у дослідження давньої історії північностепової Наддніпрянщини	282
ТАРАБУКІН О. О.	
Волинський центральний музей — регіональний осередок вивчення археологічної спадщини Східної Волині (1900—1924 рр.).	287
ТЕСЛЕНКО Д. Л.	
Историография археологии: проблема структуры предметного поля	295
ТИХОНОВ И. Л.	
Ф.К. Волков в Санкт-Петербурге	302
ТОЛОЧКО Д. В.	
Ф. К. Вовк та його наукова школа в сучасній українській історіографії	311
УСАЧУК А. Н.	
К истории отечественной археологии: альбом рисунков Н. Е. Макаренко из фондов Донецкого краеведческого музея	315
ЧАУКИН С. Н.	
«Неакадемическая» археология в России 1920—1950-х гг. Раскопки Л.И. Пимакиным городища дьякова типа «Круглица»	325
ЧЕРНОВОЛ И. В.	
История одной командировки: к вопросу о перевозе научного наследия Ф. Вовка в Украину.	331
ШЕСТАКОВ И. А.	
С.А. Локтюшев — исследователь каменного века Среднего Подонцовья (конец 10-х — начало 40-х годов ХХ столетия)	337
ЯНЕНКО А. С.	
Музейная археология советской Украины 1920-х – первой половины 1930-х гг.: этапы развития.	343
ЯСНОВСЬКА Л. В.	
Дослідження давньоруських старожитностей Чернігівщини співробітниками Чернігівського державного музею у 20—30-х рр. ХХ ст.	351
НАШІ АВТОРИ	357
СПИСОК СКОРОЧЕНЬ	360